

**VAŽNOST ODREDNICE ZA VRSTU I FIZIČKO OBILJEŽJE PRI
SADRŽAJNOJ ANALIZI LIKOVNIH DJELA : NA PRIMJERU
LIKOVNE GRAĐE IZ GRAFIČKE ZBIRKE NSK U ZAGREBU**

THE IMPORTANCE OF GENRE AND PHYSICAL CHARACTERISTIC
HEADINGS IN SUBJECT ANALYSIS OF FINE ARTS : THE EXAMPLE
OF CATALOGUING FINE ARTS MATERIALS IN THE GRAPHIC
ARTS COLLECTION IN THE NATIONAL AND
UNIVERSITY LIBRARY IN ZAGREB

Vesna Vlašić Jurić

Tamara Ilić Olujić

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu

vvlastic@nsk.hr

tilicolujic@nsk.hr

UDK / UDC 025.4:75

Stručni rad / Professional paper

Primljeno / Received: 10. 1. 2014.

Sažetak

Likovna građa nepresušno je vrelo različitih informacija koje treba opisati na odgovarajući način kako bi bile dostupne najrazličitijim korisnicima.

U tekstu se naglašava nužnost korištenja odrednica za vrstu i fizičko obilježje kao jednog od važnih razlikovnih elemenata temeljne struke. U likovnoj umjetnosti, način likovnog izraza može biti vrlo raznovrstan. Odabir likovnog medija i tehnike izražavanja ovisne su o umjetnikovom senzibilitetu i afinitetima, a izrazito su važne za sagledavanje cjeline djela. Umjetnik likovnim djelom izražava svoje viđenje neke osobe, mjesta, pejzaža koristeći se pritom određenim likovnim tehnikama koje u sadržajnoj obradi postaju odrednice za vrstu i fizičko obilježje. Kvalitetna sadržajna

obrada, uz izgradnju nadziranog rječnika naziva omogućit će korisniku lakše i brže pretraživanje, a tako i pronalazak tražene informacije i stvaranje novog znanja.

Ključne riječi: likovna građa, odrednica za vrstu i fizičko obilježje, nadzirani rječnik

Summary

Visual arts materials present a rich source of various information that require appropriate description in order to make them accessible to different users and user groups. The paper stresses the necessity of using genre and physical characteristic headings in describing works of art as important differentiating elements in the field of art history. Forms of visual expression in fine arts can be considerably versatile. The selection of artistic media and production techniques depend on the sensibilities and affinities of individual artists, and play a significant role in experiencing and studying a work of art in its entirety. An artist expresses his personal views, attitudes towards people, places and his own sensibilities to landscapes through art. In this process he is using specific artistic techniques, which, in subject analysis, determine subject headings describing genre and physical characteristics of the work of art. Qualitative subject analysis, in addition to the building of controlled vocabulary, will provide faster and easier ways of searching and retrieving information, and constructing new knowledge for users.

Keywords: visual materials, genre and physical characteristic headings, controlled vocabulary

Uvod

Važnost uporabe odrednica za vrstu i fizičko obilježje pri obradi likovne građe uvidjeli su još osamdesetih godina u jednoj od najvećih svjetskih knjižnica Library of Congress i njihovom odjelu Prints and Photographs Division. Nakon višegodišnjeg rada te sintetizirajući dotadašnja iskustva, pripremili su 1986. godine tiskano izdanje Descriptive Terms for Graphic Materials : Genre and Physical Characteristic Headings (GMGPC).¹ Istraživači koji su se bavili problematikom odrednica za vrstu i fizičko obilježje, uglavnom su djelatnici odjela Prints and Photographs Division, a kao glavne smjernice koristili

---

¹ Descriptive terms for graphic materials : genre and physical characteristic headings / compiled and edited by Helena Zinkham and Elisabeth Betz Parker, Prints and Photographs Division, Library of Congress. Washington, D. C. : Cataloging Distribution Service, Library of Congress, 1986.

su upravo spomenuti tezaurs. Tako su autori A. Alexander i T. Meehleib u članku *The Thesaurus for Graphic Materials : Its history, use, and future*, kao što i naslov govori, pisali o povijesti tezaurusa, ali su dali i vrijedne primjere uporabe odrednica. Današnja voditeljica *Prints and Photographs Division*, H. Zinkham, zajedno s kolegicama iz drugih ustanova P. D. Cloud i H. Mayo govori o omogućivanju pristupa građi koristeći odrednice za vrstu i fizičko obilježje kao osnovni element pri obradi arhivske, ali također i vizualne građe.² U domaćoj literaturi izravno se tom problematikom bavila jedino M. Maštrović pišući o problemima sadržajne obrade neknjižne građe, a temeljeći to na iskustvu rada u Grafičkoj zbirci te formalnoj i sadržajnoj obradi crteža i grafika.³ Iako se nije bavila likovnom građom, T. Katić, pišući o sadržajnoj obradi starih knjiga, istaknula je važnost i potrebu za korištenjem žanra pri sadržajnoj obradi, što bi omogućilo još jedan način pretraživanja građe⁴ te zadovoljenja korisničkih potreba.

Obrada likovne građe u Grafičkoj zbirci

Likovna građa nepresušno je vrelo različitih informacija koje treba opisati na odgovarajući način kako bi bila dostupna brojnim tipovima korisnika. Likovna građa se opisuje formalno i sadržajno. Grafička zbirka Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu kao zbirka građe posebne vrste u fondu čuva vrijednu neknjižnu likovno umjetničku građu nastalu na papiru. To su crteži, grafike, grafičke mape, plakati, razglednice, ovici knjiga i ekslibrisi.

Likovna građa, kao izvor informacija, nepresušan je izvor podataka, samo ih treba znati “pročitati” i “prevesti” u verbalni jezik. Da bi korisnik mogao dobiti uvid u fond Zbirke, građu je potrebno obraditi, iščitati njezine formalne i sadržajne informacije, što uključuje dimenziju, tehnike, te druga bitna fizička obilježja, zatim godinu i mjesto nastanka. Uz ove formalne informacije, po-

² Zinkham, Helena; Patricia D. Cloud; Hope Mayo. *Providing Access by Form of Material, Genre, and Physical Characteristics : Benefits and Techniques*, *American Archivist* 52, 1989, str. 300, 301.

³ Maštrović, Mikica. *Problemi predmetne obradbe neknjižne građe s posebnim osvrtom na crteže i grafike. // Predmetna obradba – ishodišta i smjernice : zbornik radova / uredile Jadranka Lasić-Lazić, Jelica Leščić, Jasna Petric. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 1998. str. 195. ; Maštrović, Mikica. Dokumentiranje, izlaganje i predstavljanje Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice. // Muzeologija 41/42 (2004/2005[i.e. 2007]) ; 177.*

⁴ Katić, Tinka. *Sadržajna obradba starih knjiga : predmet i/ili žanr. // Predmetna obradba – ishodišta i smjernice : zbornik radova / uredile Jadranka Lasić-Lazić, Jelica Leščić, Jasna Petric. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 1998. str. 158*

trebno je obraditi i informacije o sadržaju djela, koje mogu uključiti različite pojmove, zapravo sve one koje su dio ljudskog znanja u najširem smislu. Uloga katalogizatora je formalne i sadržajne značajke djela opisati tako kako bi bile dostupne najrazličitijim korisnicima, služeći se pri tome odgovarajućim pravilnicima. Katalogizator je zapravo posrednik između djela i korisnika tog djela. Što je obrada bolja, informacija koja treba stići do krajnjeg korisnika je brža i točnija. Obrada likovne građe je cjelovit postupak,⁵ a cilj je što potpuniji opis obrađivanog primjerka radi što boljeg zadovoljenja korisnikovih potreba.

Takva obrada od katalogizatora traži posebna znanja te stoga često zahtijeva i istraživački rad. Formalni podaci koji su potrebni za opis likovne građe, često nisu navedeni na samom djelu, pa je potrebno konzultirati i druge izvore, često vrlo brojne, da bi se došlo do traženih podataka. Primjerice, podatak o autoru, godini nastanka, izdavaču ili naslovu djela.

Naslov djela je u većini slučajeva vrlo bitan, on nas na neki način uvodi u sadržaj, makar to ne mora biti pravilo. Tako je, na primjer, sigurno da nas naslov grafike Zagreb upućuje na grad Zagreb. Na nama je da, prema prikazu, suzimo sadržaj prema tome radi li se o panoramskom prikazu grada Zagreba, ili je na prikazu neki od prepoznatljivih objekata, primjerice, spomenik Banu Jelačiću i slično.

Ukoliko djelo nema naslov, katalogizator mu ga sam dodjeljuje. Pri tome mora voditi računa da što jasnije opiše sadržaj djela, trudeći se da ne iznosi osobnu prosudbu vrijednosti i osobne dojmove, kao niti pripadnost nekom od stilskih značajki djela.

Kako kaže M. Tuđman: "Svojstvo informacije je da ostaje neodređeno sugestivna, tj. da svatko u poruci može očitati ono što mu moć imaginacije dopušta da zamijeti".⁶ Katalogizator se na tom putu ne bi trebao naći kao smetnja sa svojim subjektivnim interpretacijama, iako ih je ponekad teško izbjeći, nego je on samo posrednik u očitavanju poruke. Katalogizatorova zadaća je omogućiti korisniku brži, lakši i točniji put do tražene informacije. To mu se nastoji pružiti strojnom obradom likovne građe, pri čemu se koristi MARC21 format za čitljivo katalogiziranje koji uključuje formalnu i sadržajnu obradu građe.

---

⁵ Vujić, Žarka. Možemo li govoriti o sadržajnoj obradi muzejske građe? // Arhivi, knjižnice, muzeji – Mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture / Willer, Mirna (ur.). Zagreb : Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1998. Str.180.

⁶ Tuđman, Miroslav. Teorija informacijske znanosti. Zagreb : Informator, 1986. Str. 84

Odrednice za vrstu i fizičko obilježje likovne građe

U sadržajnoj obradi, pored odrednice za opći pojam i zemljopisne odrednice, jednako su važne i odrednice za vrstu i fizičko obilježje.⁷ Potrebno je naglasiti da je fizičko obilježje građe jedan od elemenata pri izgradnji fonda Grafičke zbirke.

Naime, kod slikovne građe, pored definiranja sadržaja prikaza, izrazito je važno definirati fizičko obilježje građe, te vrstu prikaza.⁸ Razlog tomu je taj što je temeljnoj disciplini koja izučava vizualnu građu, a to je povijesti umjetnosti, od izrazite važnosti radi li se o grafici, crtežu, plakatu, uljanoj slici, te kojom su tehnikom iste rađene, dakle, važno je fizičko obilježje svakog djela. Kao što smo ranije utvrdili, pri sadržajnoj obradi, zadatak je katalogizatora vizualno djelo prenijeti u verbalni jezik.⁹ Najbolje je to objasniti primjerom. Fizičko obilježje nekoga vizualnog djela može biti grafika, crtež, razglednica ili plakat. Primjerice, grafiku možemo podijeliti prema tehnikama nastanka na bakropise, bakroreze, drvoreze, linoreze, serigrafije, da nabrojimo samo neke ili crteže na pastele, akvarele, crteže olovkom, tušem, ugljenom i tako dalje. Pod vrstom građe misli se na prikaze gradova, pejzaže, portrete, mrtvu prirodu itd., što su zapravo, likovnim jezikom rečeno, motivi. Svi su oni bitni, kao polazišne točke informacija za različiti krug korisnika.

Pri obradi vizualne građe, temeljna struka katalogizatora je vrlo važna kako bi građa bila kvalitetno obrađena, kako formalno, tako i sadržajno. Određivanje vrste likovne građe često i stručnjaku može biti problem jer je to podatak koji katalogizator mora sam prepoznati. Je li nešto bakropis ili bakrorez često ne piše, ali korisniku je važno ako želi vidjeti npr., sve bakropise iz 19. stoljeća s motivom pejzaža koje Zbirka u svom fondu posjeduje. Stoga je važno da katalogizator prepozna vrstu i fizičko obilježje obrađivanoga likovnog djela, te unese podatak u sadržajni opis.

U današnjem vremenu opće globalizacije i svekolike prisutnosti interneta, sadržajna obrada s posebnim naglaskom na vrstu i oblik likovne građe još

---

⁷ Zinkham, Helena; Patricia D. Cloud; Hope Mayo. Providing Access by Form of Material, Genre, and Physical Characteristics : Benefits and Techniques, *American Archivist* 52, 1989, str. 301.

⁸ Za korisnike MARC21 formata za strojno čitljivo katalogiziranje, ti podaci se upisuju u polje 655.

⁹ Maštrović, Mikica. Dokumentiranje, izlaganje i predstavljanje Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice. // *Muzeologija* 41/42 (2004/2005[i.e. 2007]) ; 177.

je potrebija. Iako je digitalizacija po knjižnicama i muzejima sve prisutnija, da bi korisnik došao do digitalnog oblika, moraju postojati i formalni i sadržajni podaci kao moguće polazišne točke u pretraživanju građe.

Kako bismo potkrijepili izneseno, navest ćemo primjer odrednica za fizičko obilježje jednog crteža i grafike slikara Ivana Antolčića koji se nalaze u Grafičkoj zbirci. Ova dva primjera namjerno su izabrana jer su naizgled jednaki, međutim radi se o crtežu i grafici te je to posebno važno istaknuti da se korisnika ne dovede u zabludu. (Slika 1 i 2)

Slika 1. Ivan Antolčić. [Konjić]. 1994. crtež, tuš

Slika 2. Ivan Antolčić. [Konjić II]. 1994. grafika, serigrafija

Tako bi, primjerice, odrednice za fizičko obilježje bile:

Grafike – Serigrafije – Hrvatska – 1990-2000.

Crteži – Tuš – Hrvatska – 1990-2000.

Serigrafije – Hrvatska – 1990-2000.

Crteži – Hrvatska – 1990-2000.

Na primjeru je vidljivo da je pored odrednica za fizičko obilježje, radi lakšeg i bržeg pretraživanja i dobivanja preciznijih odgovora, potrebno navesti i odrednice za mjesto, odnosno državu nastanka djela te vremenski odsječak u kojem je djelo nastalo.¹⁰

¹⁰ O važnosti upotrebe vremenskih odrednica vidi tekst Purgarić-Kužić, Branka. Vremenske predmetne odrednice u predmetnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 51, 1/4(2008[i.e. 2009]), 19-35.

Odrednicu za vrstu za navedena djela ne bismo pisali zato što pojam igračke nije uobičajen u povijesti umjetnosti kao oznaka za vrstu prikaza (za razliku od portreta ili vedute, da navedemo samo neke).¹¹ Pojam igračke naveli bi kao odrednicu za sadržaj prikaza koristeći i dodatne odrednice za oblik i vrijeme.

Igračke – Grafike – 1990-2000.

Igračke – Crteži – 1990-2000.

U slučaju da je djelo nastalo kombiniranjem više tehnika (do tri) dodjeljivale bi se odrednice za sve tehnike. Tako je, na primjer, grafika grafičara Augustina de Saint-Aubin. Conte Stefano Zannouvich nastala korištenjem dviju grafičkih tehnika, bakropisa i bakroreza. (Slika 3)

Slika 3.
Augustin de Saint-Aubin. Conte Stefano Zannouvich. 1773. grafika, bakrorez, bakropis

¹¹ Iako u tezaursu Descriptive terms for graphic materials : genre and physical characteristic headings / compiled and edited by Helena Zinkham and Elisabeth Betz Parker, Prints and Photographs Division, Library of Congress. Washington, D. C. : Cataloging Distribution Service, Library of Congress, 1986., postoji pojam igračke (toys), ali se to uglavnom odnosi na igračke oblikovane od papira.

Grafike – Bakrorezi – Francuska – 1770-1780.

Grafike – Bakropisi – Francuska – 1770-1780.

Prema vrsti likovnog djela, riječ je o portretu pa je to potrebno navesti u sadržajnoj obradi, pod vrstu građe zajedno s dodatnim odrednicama za oblik i vrijeme.

Portreti – Grafike – 18. st.

Ime portretirane osobe koristili bi u odrednici za opći pojam – osobno ime.

Važnost korištenja ovih odrednica je u omogućivanju korisnicima da dođu do potrebne informacije. Neke korisnike zanimaju crteži s kraja dvadesetog stoljeća, neke portreti na grafici, a neke pak samo bakropisi određenog razdoblja bez obzira na sadržaj prikaza.

Pojmovi koji označavaju fizičko obilježje likovne građe koriste se i u formalnom opisu, dakle dolazi do preklapanja formalne i sadržajne obrade. Primjerice, u materijalni opis se upisuje: 1 grafika : bakropis. U današnjem korisničkom sučelju koje koristi Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu, a to je Aleph, moguće je pretraživati i prema riječima iz materijalnog opisa, odnosno prema ključnim riječima.

Problem kod takovog pretraživanja jest da ćemo za pojam grafika dobiti previše odgovora, jer će pretraživač osim grafika prikazati i sve unesene jedinice koje u formalnom opisu imaju riječ grafika.¹² Dakle, nećemo dobiti samo vizualnu građu, nego sve publikacije koje se na neki način bave ili spominju grafiku, ne nužno kao umjetničko djelo. Pretraživanje po ključnim riječima može dati na tisuće odgovora, ali ona koja zadovoljavaju korisnika tek je nekoliko.¹³

Radi lakšeg, bržeg, točnijeg načina pretraživanja, a time i zadovoljenja korisnikovih potreba, a to je i jedno od glavnih poslanja knjižnice, potrebno je pri sadržajnoj obradi posebno naglasiti važnost upotrebe odrednice za vrstu odnosno fizičko obilježje djela.

Iako se možda čini zalihosno upisivati isti pojam na dva mjesta, to je potrebno baš zbog bržeg i točnijeg pretraživanja, odnosno pronalaska tražene informacije. Velika raznolikost vrste grafičkog izričaja, te brojnost crtačkih tehnika, a koje za korisnika predstavljaju važne podatke u istraživanju, odnosno njegovo su polazište, potrebno je izdvojiti u sadržajnoj obradi.

---

¹² Svenonius, Elaine. *Intelektualne osnove organizacije informacija*. Lokve : Benja, 2005. Str. 145.

¹³ Svenonius. *Nav. dj.* Str. 125.

Korisnika, primjerice, zanima fizičko obilježje djela, je li to slika, crtež, grafika, primjerice, linorez nastalo u određeno vrijeme i na određenom prostoru ili je to portret iz nekog razdoblja. Kod sadržajne analize likovnog djela uvijek moramo imati na umu nedjeljivost ideje (to je u pravilu tema), materijala i oblika (odrednice za vrstu i fizičko obilježje).¹⁴ Nadalje, važno je uspostaviti hijerarhijski odnos među pojmovima, kao i njihovu relaciju. Ovdje dolazimo do potrebe za strukturiranim rječnikom naziva¹⁵ odnosno upotrebom tezaurusa.

Upotreba nadziranog rječnika

Da bi se kvalitetno pristupilo sadržajnoj obradi, potrebno je graditi strukturirani rječnik koji se temelji na prirodnom jeziku tako da se za isti ili sličan pojam treba koristiti samo jedan naziv (deskriptor).¹⁶ Bitno je pri tome poštivati pravilo jednoznačnosti jer višeznačnost pojmova može dovesti do krivih odgovora na korisničke upite.¹⁷ Jezici koji se koriste u sadržajnoj obradi su umjetni jezici, a služe za pronalaženje informacija.¹⁸

Najviše su u izradi i upotrebi tezaurusa napravili u Library of Congress na njihovom odjelu Prints and Photographs Division, izradivši Thesaurus for Graphic Materials TGM I: Subject Terms i TGM II: Genre and Physical Characteristic Terms, koji je posebno namijenjen za nazive za vrstu i fizičko

---

¹⁴ Maštrović, Mikica. Dokumentiranje, izlaganje i predstavljanje Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice. // *Muzeologija* 41/42 (2004/2005[i.e. 2007]), 177 ; Vujić, Žarka. Možemo li govoriti o sadržajnoj obradi muzejske građe? // *Arhivi, knjižnice, muzeji – Mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture* / Willer, Mirna (ur.). Zagreb : Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1998. Str. 179.

¹⁵ Doležal, Vlasta. Predmetna obrada u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu : povratak načelima. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 49, 2(2006), 35.

¹⁶ Leščić, Jelica. O tezaurusu : načela, izradba, struktura : pregled. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 44, 1/4(2001), 173.

¹⁷ Tuđman, Miroslav. Obavijest i znanje : s rječnikom osnovnih pojmova. Zagreb : Zavod za informacijske studije, 1990. Str. 223.

¹⁸ Svenonius. Nav. djelo. Str. 126.

obilježje djela.¹⁹ Oba tezaurusa su dostupna i na mrežnim stranicama i redovno se ažuriraju, te The Getty Research Institute iz Los Angelesa s tezaurusom The Art & Architecture Thesaurus.²⁰ Značajka tih tezaurusa jest da su namijenjeni za likovnu građu.

Sadržajna obrada u Grafičkoj zbirci NSK je još u početnoj fazi, ali se uzor i uporište prvenstveno vidi u navedenim tezaurusima.

“Sadržajna obrada dokumenta traži pojmovnu analizu intelektualnog sadržaja danog dokumenta i prevođenje te analize u terminologiju sadržajnog sustava u upotrebi”.²¹ Pokušat ću definiciju J. Leščić prilagoditi likovnoj građi: sadržajna obrada likovnog djela traži pojmovnu analizu dokumenta, onog što je prikazano na djelu služeći se pri tom primjerenim nazivljem, ali važno je nadodati, pri tome ne zanemarujući vrstu i fizičko obilježje građe kojoj analizirano djelo pripada. Za sadržajnu obradu potrebno je poznavati nazive određenoga stručnog područja, u slučaju likovne građe to je povijest umjetnosti.

Zaključak

U likovnoj umjetnosti, likovni izričaj može biti raznovrstan. Način na koji će likovni umjetnik izraziti svoje viđenje neke osobe, mjesta, pejzaža ovisi o umjetnikovim afinitetima te specifičnostima koje pruža određena likovna tehnika, crtež, grafika, uljana slika da nabrojimo samo neke. A na katalogizatoru je da jezik slike prevede u verbalni jezik i omogući korisniku lakši, brži

---

¹⁹ Ovaj tezaurus prvo izlazi pod naslovom Descriptive Terms for Graphic Materials : Genre and Physical Characteristic Headings (GMGPC), 1986. A od godine 1995. izlazi pod nazivom Thesaurus for Graphic Materials II: Genre and Physical Characteristic Terms (TGM II) zajedno s Thesaurus for Graphic Materials I : Subject Terms (TGM I) pod objedinjenim naslovom Thesaurus for Graphic Materials. Tezaurus se neprestano ažurira i dostupan je na mrežnim stranicama. Vidi: Thesaurus for Graphic Materials II : Genre and Physical Characteristic Terms (TGM II). Compiled by Prints and Photographs Division, Library of Congress. Dostupno na: <http://www.loc.gov/rr/print/tgm2/> [citirano: 2014-01-30].

²⁰ *Art & Architecture Thesaurus*. 2nd ed. New York : Oxford University Press, on behalf of the Getty Art History Information Program, 1994. Dostupno i na: <http://www.getty.edu/research/tools/vocabulary/aat/index.html> [citirano: 2014-04-29].

²¹ Leščić, Jelica. Nav. dj, 173.

pristup traženoj informaciji.²² Pri tom prijevodu ne smiju se izostaviti nazivi za vrstu i fizičko obilježje likovnog djela jer su oni njegov nedjeljivi dio.

Temeljem višegodišnjeg rada s korisnicima, potreba pronalaska što preciznijeg odgovora na traženi upit sve je veća. Razlog tomu je i širenje interneta i mogućnosti pretraživanja, ali s prevelikim i nepreciznim brojem odgovora. Danas, kada brzina u pronalasku informacije igra važnu ulogu, besmisleno je beskrajno pregledavanje odgovora, a jedan od zadataka svake baštinske ustanove jest omogućiti brzu informaciju, a to je moguće jedino osigurati uz neku vrstu reda.²³

Kvalitetnom formalnom i sadržajnom obradom omogućit ćemo korisniku stvaranje novog znanja. Obrada likovne građe je cjelovit postupak²⁴ koji uključuje i formalnu i sadržajnu obradu, a cilj je što potpuniji opis obrađivanog primjerka radi što boljeg zadovoljenja korisnikovih potreba te stvaranje novog znanja.

Prema Samuelu Johnsonu, postoje dvije vrste znanja, znanje o predmetu samom i znanje o tome kako pronaći informaciju o tom istom predmetu.²⁵ Najbolje poslije znanja je znati gdje se ono može pronaći, a to bi nam trebale omogućiti dobre sadržajne analize djela s posebnim naglaskom na važnost upotrebe odrednica za vrstu i fizičko obilježje. Obrada likovne građe je cjelovit postupak,²⁶ a cilj je što potpuniji opis obrađivanog primjerka radi što boljeg zadovoljenja korisnikovih potreba.

---

²² Maštrović, Mikica. Problemi predmetne obradbe neknjižne građe s posebnim osvrtom na crteže i grafike. // Predmetna obradba – ishodišta i smjernice : zbornik radova / uredile Jadranka Lasić-Lazić, Jelica Leščić, Jasna Petric. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 1998. Str. 193.

²³ Cordeiro, Maria Inês. Organizacija znanja i predmetne odrednice : jačanje jedne od najslabijih točaka međunarodnog knjižničarstva. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 44, 1/4(2001), 130.

²⁴ Vujić, Žarka. Možemo li govoriti o sadržajnoj obradi muzejske građe? // Arhivi, knjižnice, muzeji – Mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture / Willer, Mirna (ur.). Zagreb : Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1998. Str. 180.

²⁵ Citat: <http://www.samueljohnson.com>, 29.11. 2013. Samuel Johnson, britanski pisac, lingvist i leksikograf 18. stoljeća; Penava, Zdenka. Parametri za pretraživanje baza podataka i predmetna obradba. // Predmetna obradba – ishodišta i smjernice : zbornik radova / uredile Jadranka Lasić-Lazić, Jelica Leščić, Jasna Petric. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 1998. Str. 82.

²⁶ Vujić, Žarka. Možemo li govoriti o sadržajnoj obradi muzejske građe? // Arhivi, knjižnice, muzeji – Mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture / Willer, Mirna (ur.). Zagreb : Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1998. Str. 180.

LITERATURA

Alexander, Arden and Tracy Meehleib. The Thesaurus for Graphic Materials : Its history, use, and future. // *Cataloging & Classification Quarterly* 31(3/4) (2001); str. 189-212.

Art & Architecture Thesaurus. 2nd ed. New York : Oxford University Press, on behalf of the Getty Art History Information Program, 1994. Dostupno i na: <http://www.getty.edu/research/tools/vocabulary/aat/index.html> [citirano: 2014-04-29].

Betz, Elisabeth W. Graphic materials : Rules for describing original items and historical collections. Washington, DC: Library of Congress, Cataloging Distribution Service, 1982. Dostupno i na: <http://lcweb.loc.gov/rr/print/gm/graphmat.html>

Descriptive terms for graphic materials : genre and physical characteristic headings / compiled and edited by Helena Zinkham and Elisabeth Betz Parker, Prints and Photographs Division, Library of Congress. Washington, D. C. : Cataloging Distribution Service, Library of Congress, 1986.

Cordeiro, Maria Inês. Organizacija znanja i predmetne odrednice : jačanje jedne od najslabijih točaka međunarodnog knjižničarstva. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 44, 1/4(2001), 129-144.

Doležal, Vlasta. Predmetna obrada u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu : povratak načelima. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 49, 2(2006), 33-49.

Katić, Tinka. Sadržajna obradba starih knjiga : predmet i/ili žanr. // *Predmetna obradba – ishodišta i smjernice : zbornik radova / uredile Jadranka Lasić-Lazić, Jelica Leščić, Jasna Petric*. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 1998. Str. 158-165.

Leščić, Jelica. O tezaurusu : načela, izradba, struktura : pregled. // *Vjesnik bibliotekara Hrvatske* 44, 1/4(2001), 172-181.

Maštrović, Mikica. Problemi predmetne obradbe neknjižne građe s posebnim osvrtom na crteže i grafike. // *Predmetna obradba – ishodišta i smjernice : zbornik radova / uredile Jadranka Lasić-Lazić, Jelica Leščić, Jasna Petric*. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 1998., str. 192-195.

Maštrović, Mikica. Dokumentiranje, izlaganje i predstavljanje Grafičke zbirke Nacionalne i sveučilišne knjižnice. // *Muzeologija* 41/42 (2004/2005[i.e. 2007]), 175-183.

Mikačić, Mira. Teorijske osnove sustava za predmetno označivanje. Zagreb : Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1996.

Penava, Zdenka. Parametri za pretraživanje baza podataka i predmetna obradba. // *Predmetna obradba – ishodišta i smjernice : zbornik radova / uredile Jadranka Lasić-Lazić, Jelica Leščić, Jasna Petric*. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 1998., str. 81-97.

Purgarić-Kužić, Branka. Vremenske predmetne odrednice u predmetnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice. // Vjesnik bibliotekara Hrvatske 51, 1/4(2008[i.e. 2009]), 19-35.

Svenonius, Elaine. Intelektualne osnove organizacije informacija. Lokve : Benja, 2005.

Štrbac, Dušanka; Mirjana Vujić. Pravilnik za predmetni katalog. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, 2004.

Thesaurus for Graphic Materials II : Genre and Physical Characteristic Terms (TGM II). Compiled by Prints and Photographs Division, Library of Congress. Dostupna na: <http://www.loc.gov/rr/print/tgm2/> [citirano: 2014-01-30].

Tuđman, Miroslav. Teorija informacijske znanosti. Zagreb : Informator, 1986.

Vujić, Žarka. Možemo li govoriti o sadržajnoj obradi muzejske građe? // Arhivi, knjižnice, muzeji – Mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture / Willer, Mirna (ur.). Zagreb : Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1998. Str. 177-180.

Zinkham, Helena; Patricia D. Cloud; Hope Mayo. Providing Access by Form of Material, Genre, and Physical Characteristics : Benefits and Techniques, American Archivist 52, 1989, str. 300-319.